

Kooste ilmastokyselyn vastauksista

Haapaveden-Siikalatvan seutukunnan ilmastosuunnitelma -hanke



Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment



Siikalatva
Suomen keskipisteessä

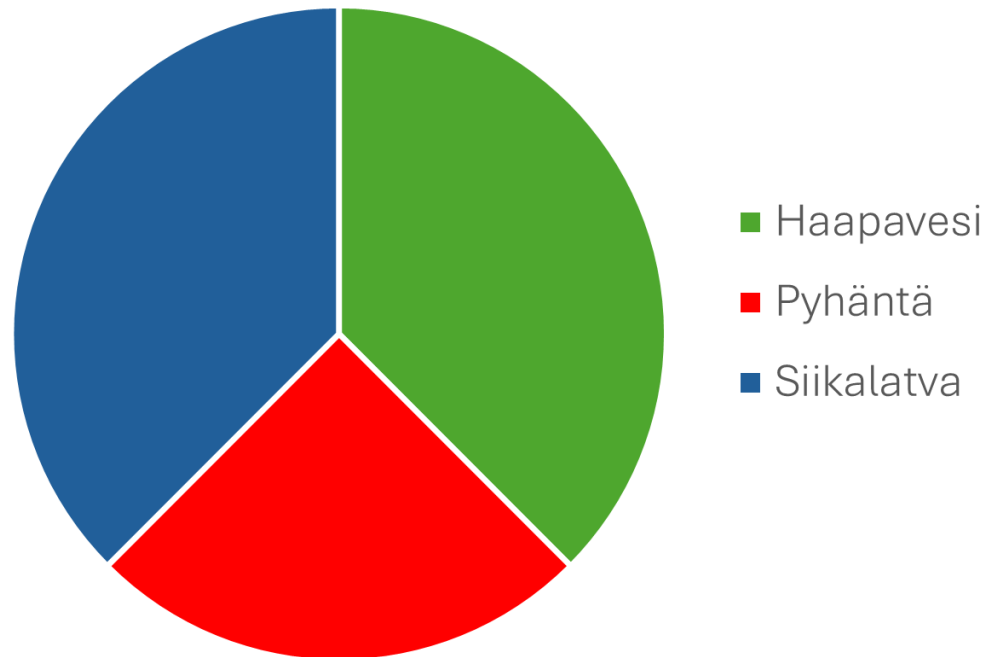


Ilmastokysely

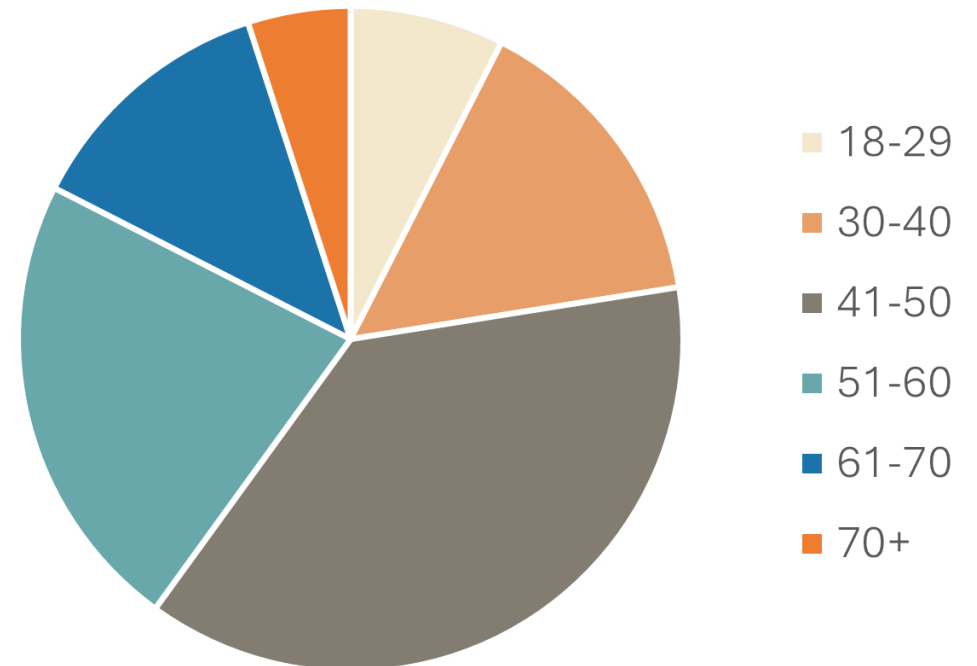
- Ilmastokysely toteutettiin osana Haapaveden-Siikalatvan seutukunnan ilmastosuunnitelman valmistelua
- Kysely oli avoinna 9.1.2024-10.4.2024
- Kyselyyn vastasi 40 henkilöä
- Kyselystä viestittiin mm. hankkeen verkkosivuilla sekä kuntien sosiaalisen median kanavissa
- Ilmastokyselyn tavoitteena oli kuulla kuntien asukkailta ja kunnissa toimivilta henkilöiltä ajatuksia, mielipiteitä ja ideoita ilmastosuunnitelman sisällöstä, kuten tavoitteista ja toimenpiteistä. Kyselyn avulla pyrittiin osallistamaan myös kuntalaisia mukaan ilmastosuunnitelmatyöhön.

Kyselyn aluksi selvitettiin vastaajien asuinpaikkakunta tai toimintaympäristö sekä ikäjakauma. Kaikista kunnista saatiin melko tasaisesti vastauksia. Suurimmat ikäryhmät vastaajissa olivat 41-50 ja 51-60.

Asuinpaikkakunta/toimintaympäristö

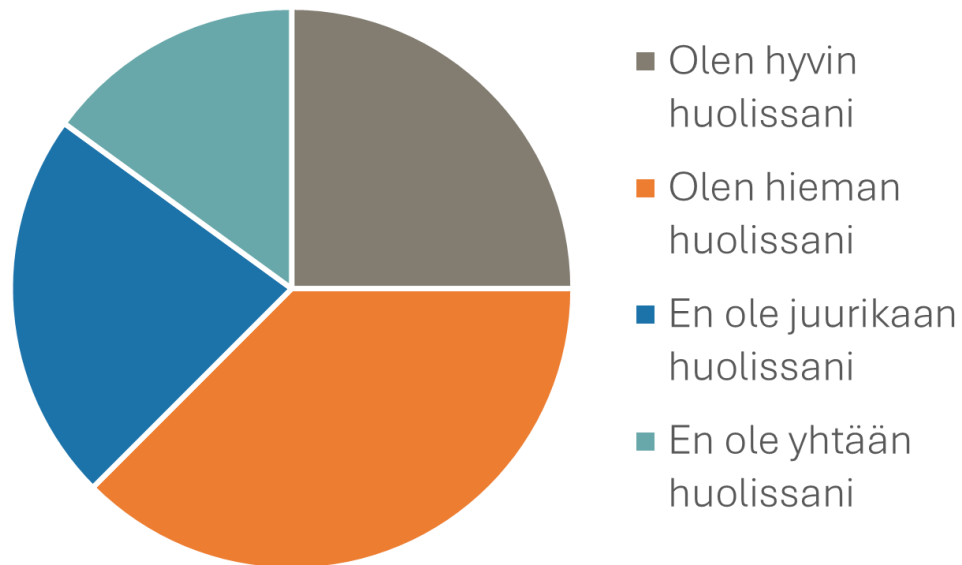


Ikä

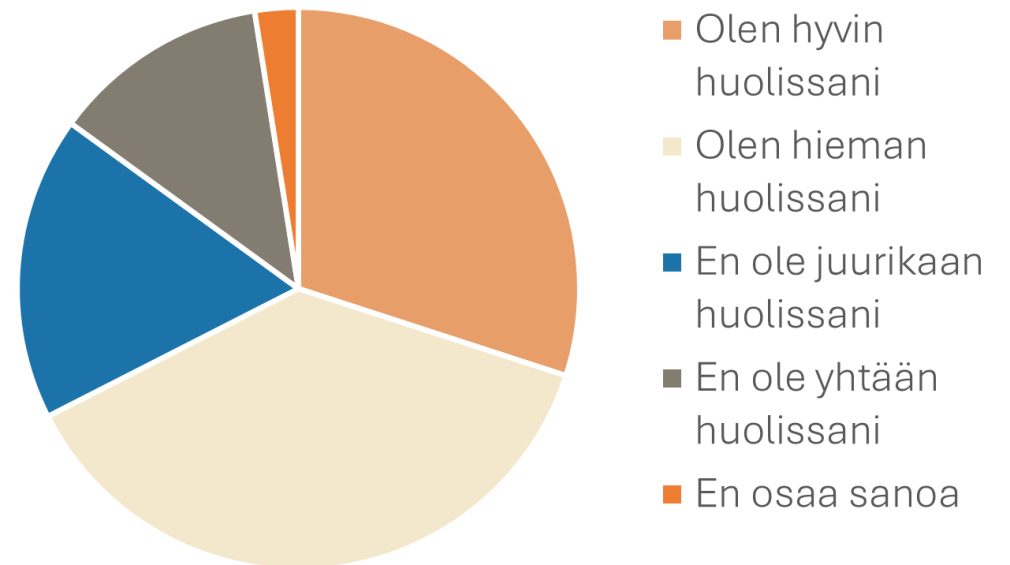


Kyselyssä haluttiin selvittää, ollaanko seutukunnan alueella huolissaan ilmastonmuutoksesta ja sen vaikutuksista. Noin 2/3 vastaajista on hyvin huolissaan tai hieman huolissaan ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Samoin luonnon monimuotoisuuden heikkenemisestä oli iso osa vastaajista huolissaan.

Kuinka huolissasi olet ilmastonmuutoksen vaikutuksista?

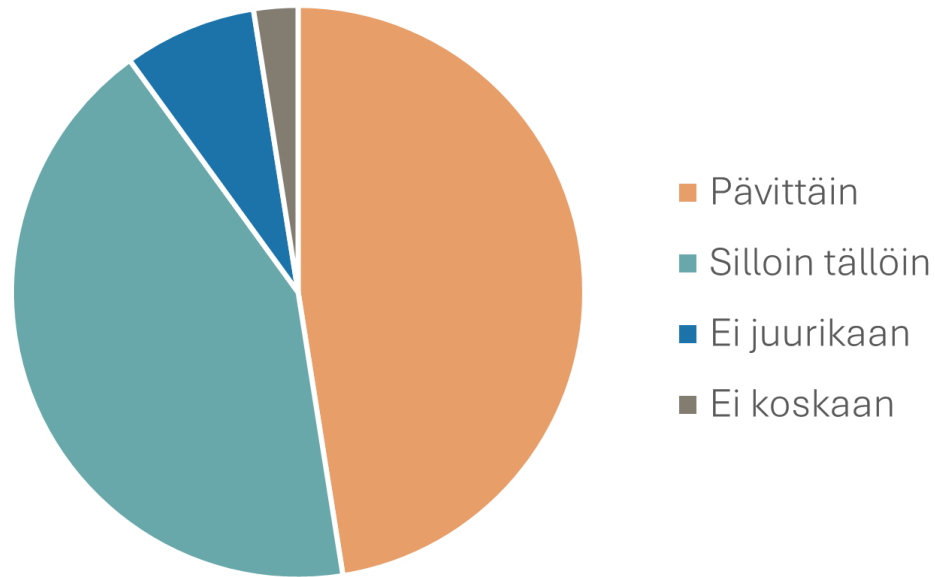


Oletko huolissasi luonnon monimuotoisuuden heikkenemisestä?

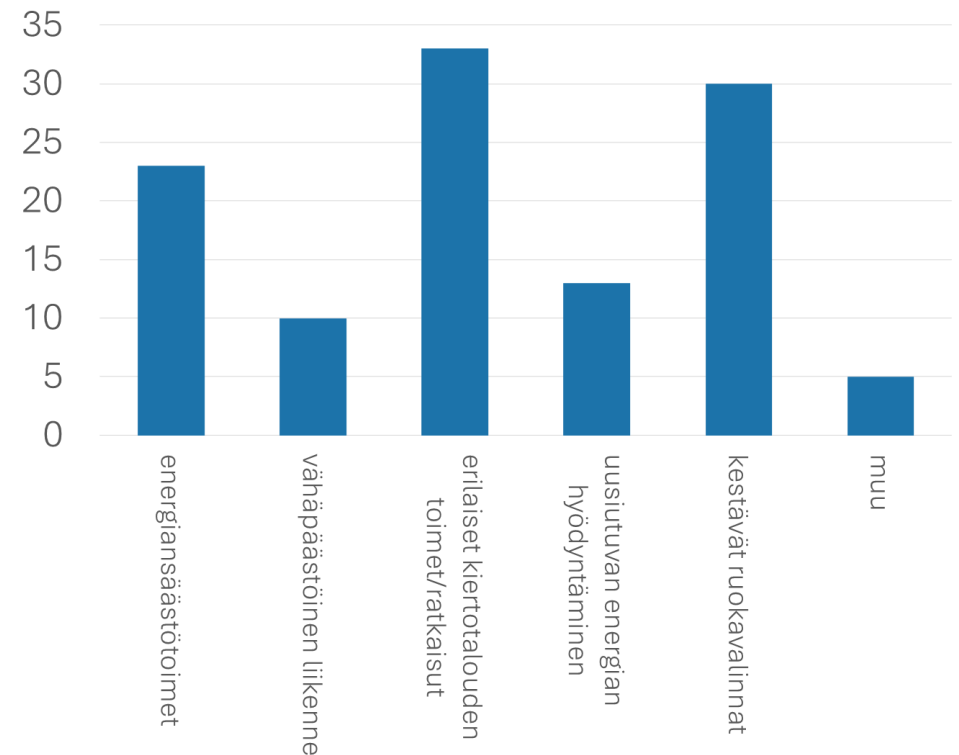


Suurin osa vastaajista kertoi itse tai edustamansa yrityksen tekevän toimia tai valintoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tai hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Vain 10 % vastaajista ei tee tällaisia toimia juurikaan tai koskaan. Eniten ilmastotoimia vastattiin tehtävän erilaisten kiertotalouden toimien/ratkaisujen suhteen, kestävässä ruokavalinnoissa sekä energiansäästötoimissa. Vähiten vastaajat kertoivat toimia tehtävän vähäpäästöisen liikenteen suhteen.

Teetkö itse tai tekeekö edustamasi yritys/toimija toimenpiteitä tai valintoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tai hiilijalanjäljen pienentämiseksi?

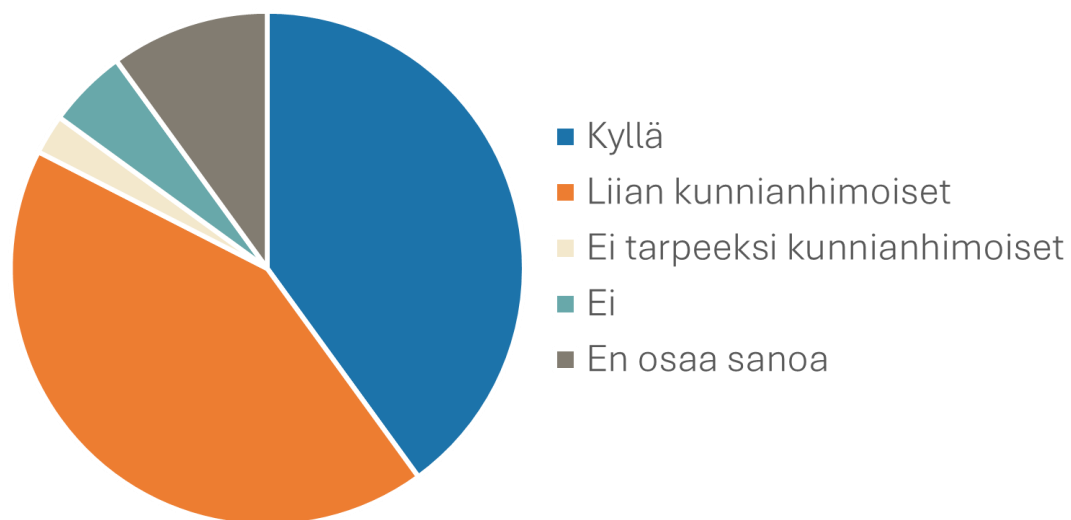


Millaisia valintoja/toimenpiteitä itse teet tai edustamasi yritys/toimija tekee ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tai hiilijalanjäljen pienentämiseksi?

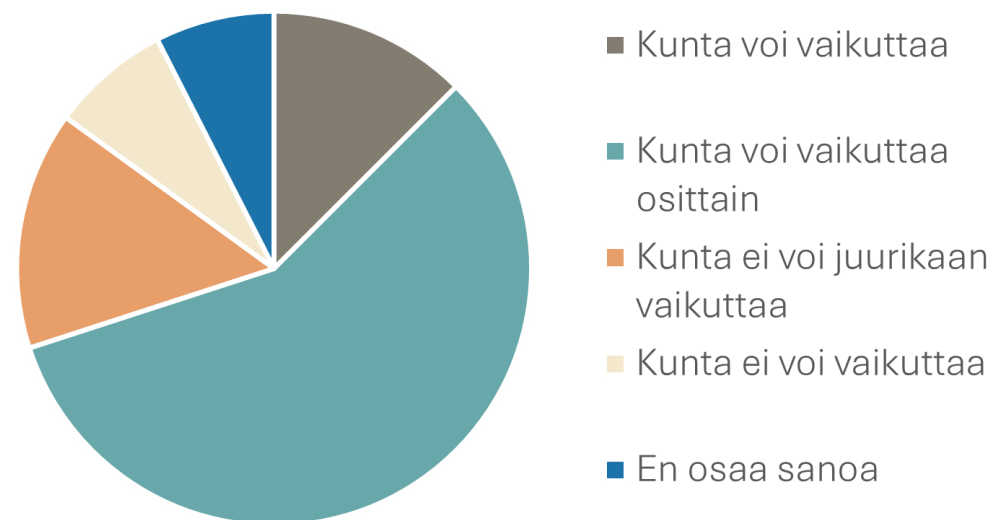


Suomi on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä 60 % vuoteen 2030 mennessä, 80 % vuoteen 2040 mennessä ja 90 % pyrkien 95 % vuoteen 2050 mennessä. Vertailuvuotena käytetään vuotta 1990. Ilmastokyselyssä kysyttiin, ovatko kansalliset päästövähennystavoitteet vastaajien mielestä sopivia myös seutukunnan alueelle. Vastaukset jakautuivat kysymyksen kohdalla reilusti, ja vaihtoehdot ”kyllä” sekä ”liian kunnianhimoiset” saivat molemmat runsaasti ääniä. Lisäksi kysyttiin mielipidettä, kuinka paljon asukkaat kokevat kunnan pystyvän vaikuttamaan seutukunnan suurimpiin kasvihuonekaasupäästöjen lähteisiin, jotka ovat maatalous, tieliikenne, kaukolämpö sekä työkoneet. Yli puolet vastaajista olivat sitä mieltä, että kunta voi vaikuttaa näihin päästösektoreihin osittain.

Ovatko kansalliset päästövähennystavoitteet mielestäsi sopivat myös seutukunnan alueella?

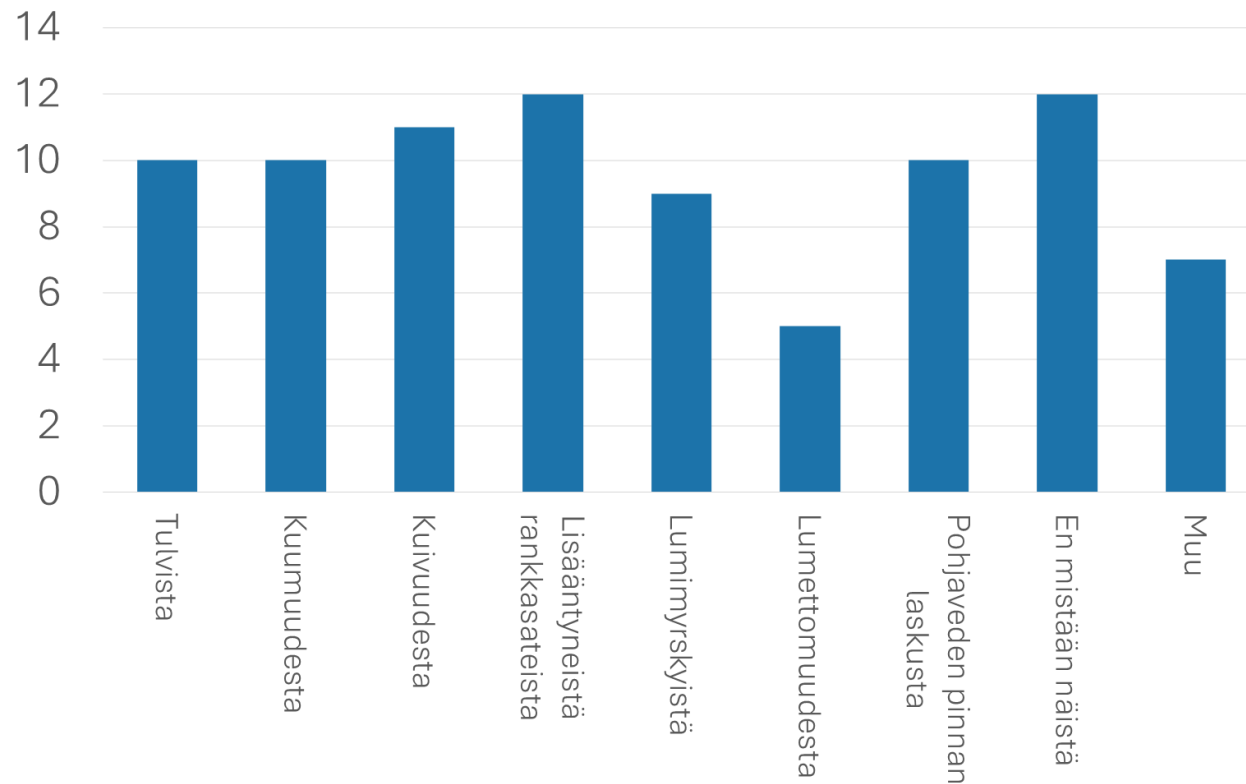


Kuinka paljon koet kunnan pystyvän vaikuttamaan suurimpiin kasvihuonekaasupäästöjen lähteisiin?

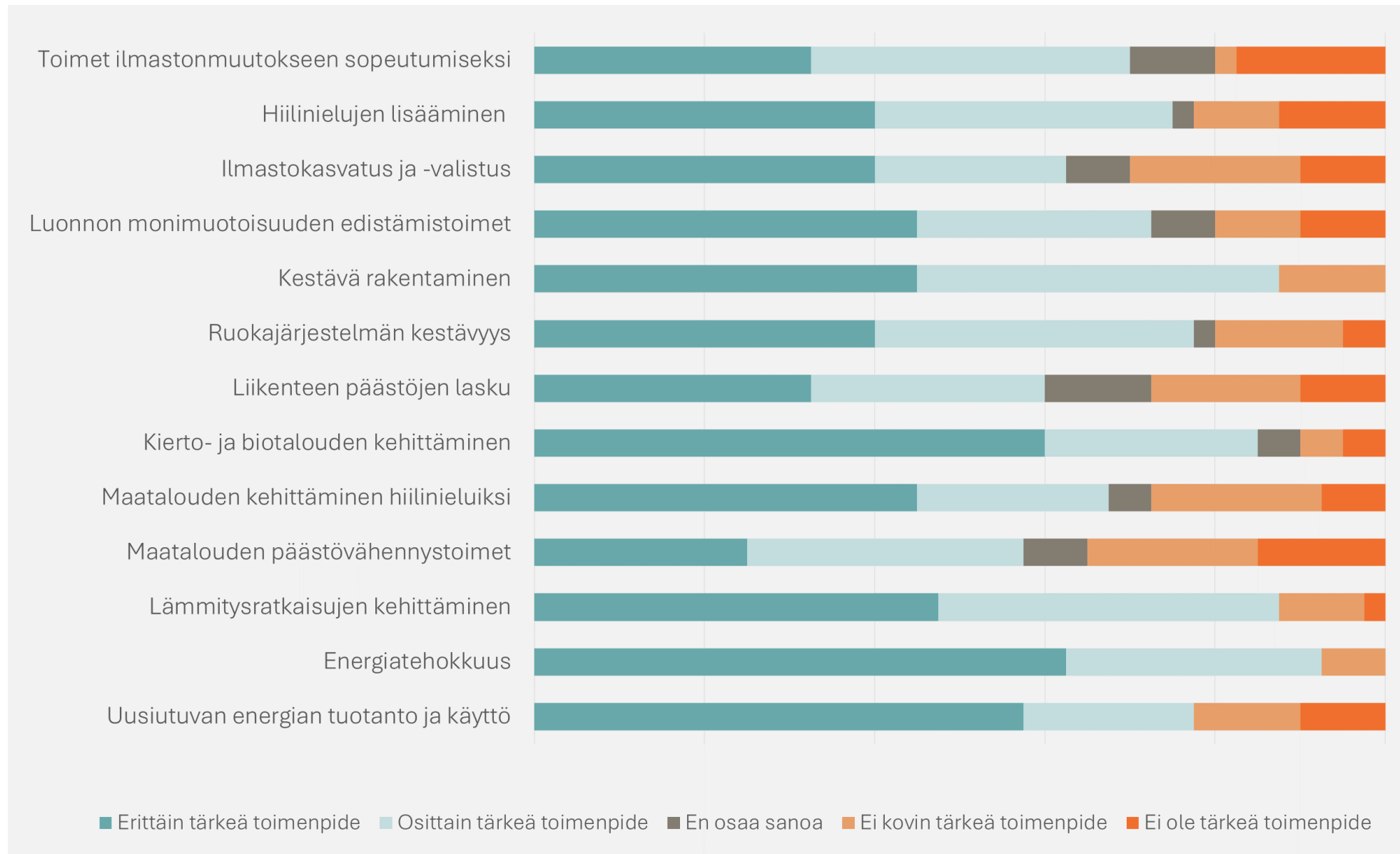


Sään ääriolosuhteiden yleistyminen sekä voimistuminen ovat esimerkkejä ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Kyselyssä kysyttiin, mistä annetuista vaihtoehtoista vastaajat ovat eniten huolissaan kuntansa alueella. Lähes kaikki vastaukset saivat tasaisesti ääniä. Eniten vastattiin kuitenkin huolta aiheuttavan lisääntyneet rankkasateet sekä kuivuus. Lumettomuudesta ja lumimyrskyistä oltiin vähiten huolissaan. Vaihtoehto ”en mistään näistä” sai myös runsaasti ääniä.

Sään ääriolosuhteiden yleistyminen sekä voimistuminen ovat esimerkkejä ilmastonmuutoksen vaikutuksista. Mistä olet eniten huolissasi kuntasi alueella?

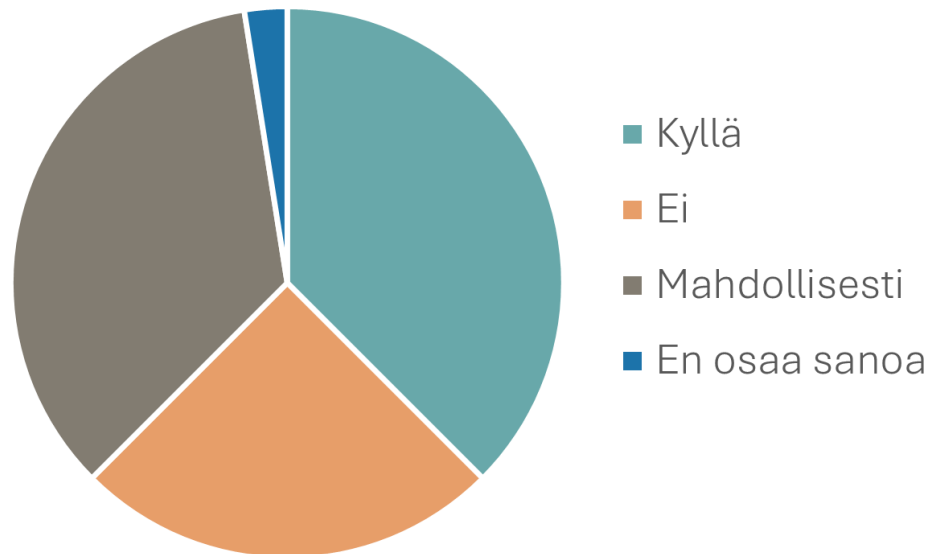


Kyselyssä selvitettiin, kuinka tärkeänä seuraavat toimet koetaan kunnan toiminnassa osana ilmastonmuutoksen hillintää.

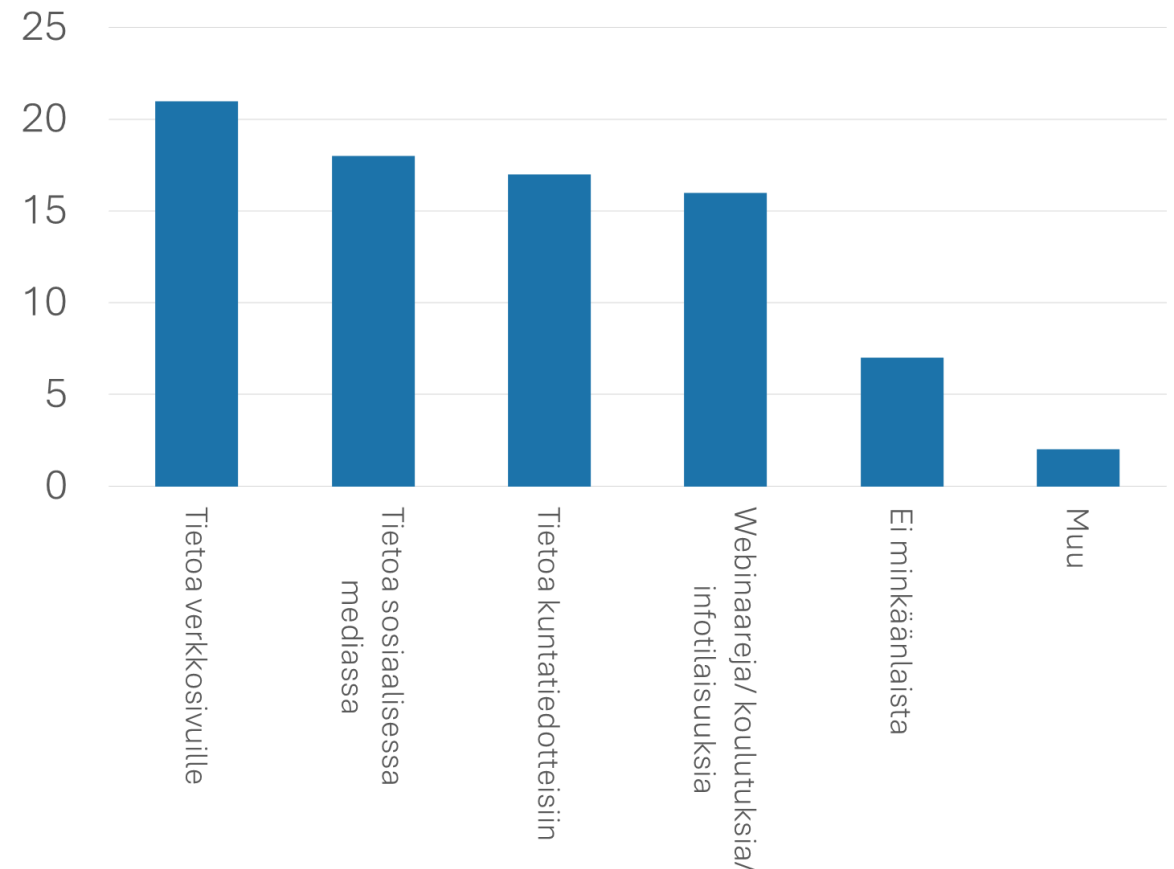


Ilmastokyselyssä selvitettiin myös tarvetta kunnan järjestämälle koulutukselle, neuvonnalle tai vinkeille ilmastonmuutoksesta, varautumisesta sekä sopeutumisesta. Vastaukset jakoivat mielipiteitä, mutta iso osa oli sitä mieltä, että tällaisia voisi järjestää. Erityisesti verkkosivuille julkaistu tieto sekä materiaalit sosiaalisessa mediassa saivat vastauksia kysyttäessä millaista ilmastoviestintää kunnan tulisi toteuttaa.

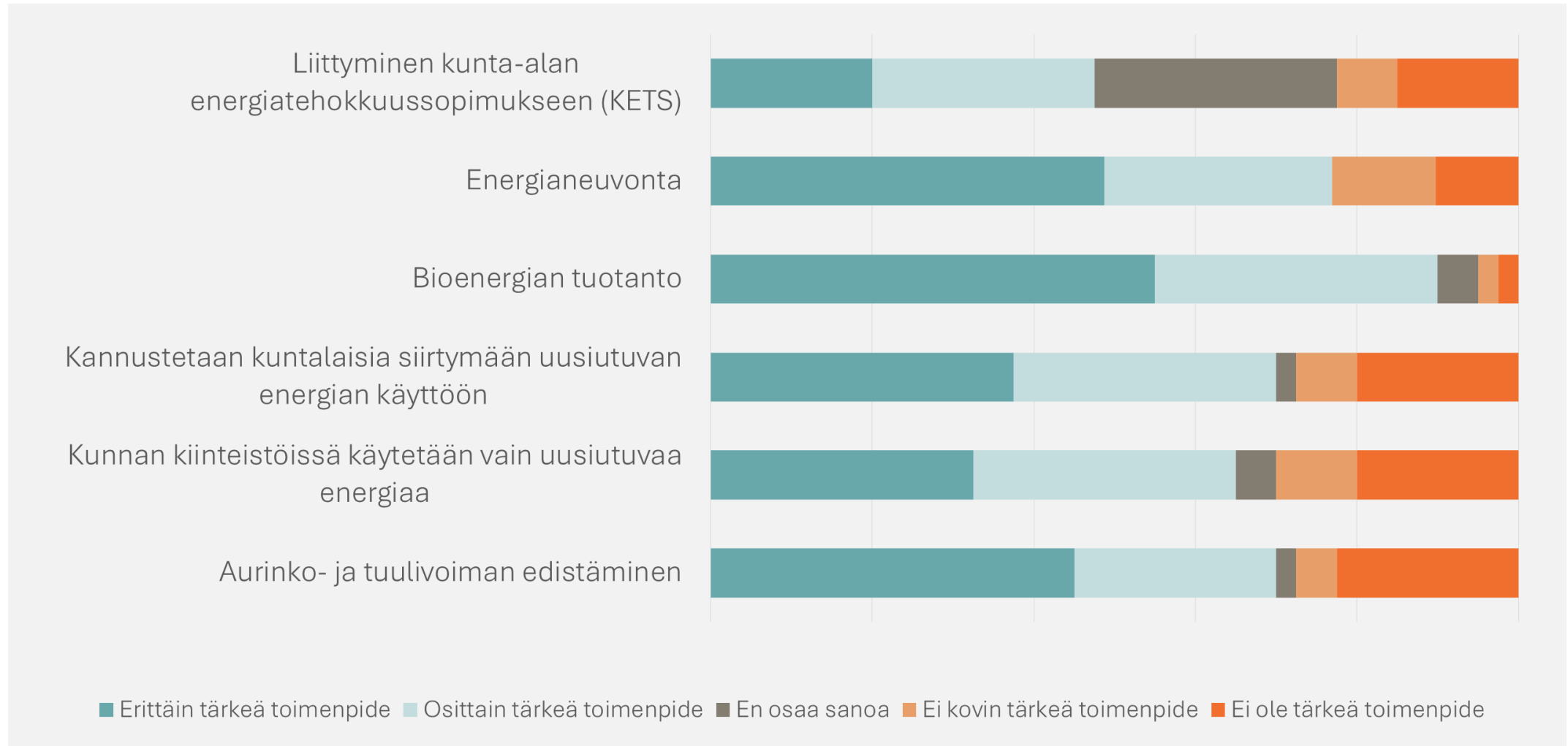
Tulisiko kunnan järjestää koulutuksia, neuvontaa tai antaa vinkejä ilmastonmuutoksesta ja siihen varautumisesta sekä sopeutumistoimista?



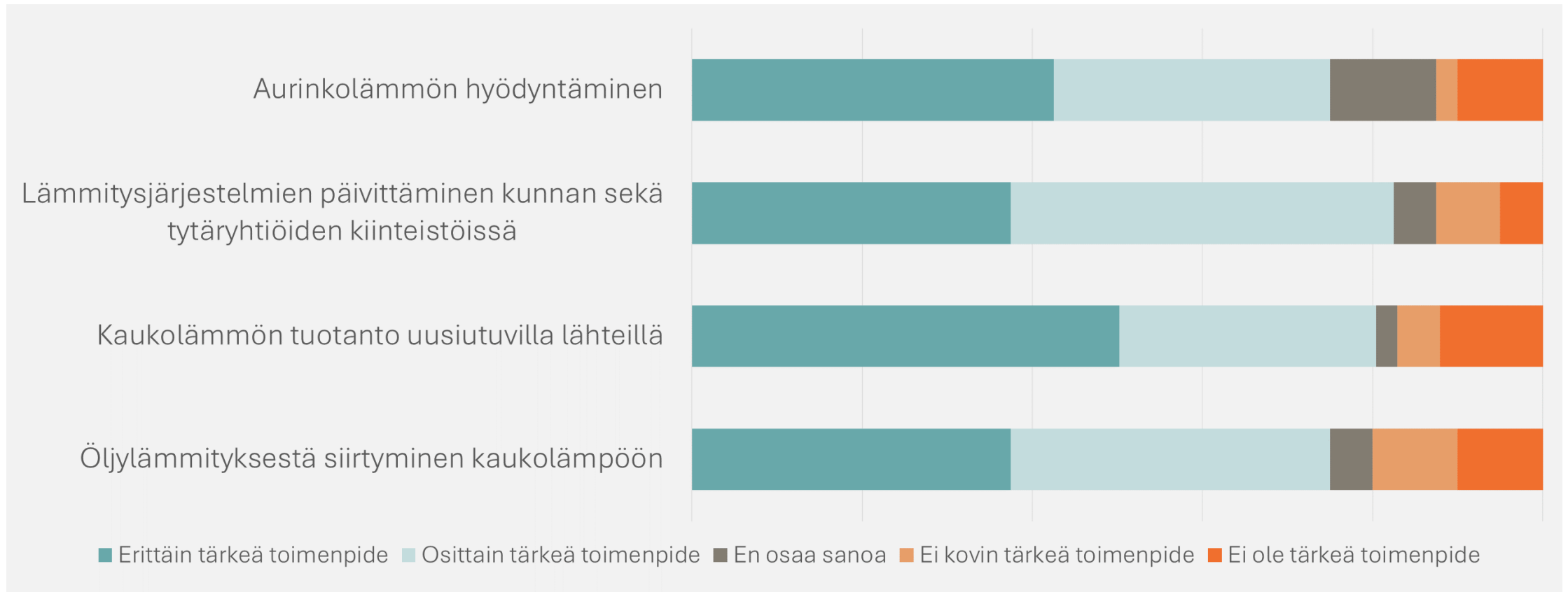
Millaista ilmastoviestintää kunnan tulisi toteuttaa?



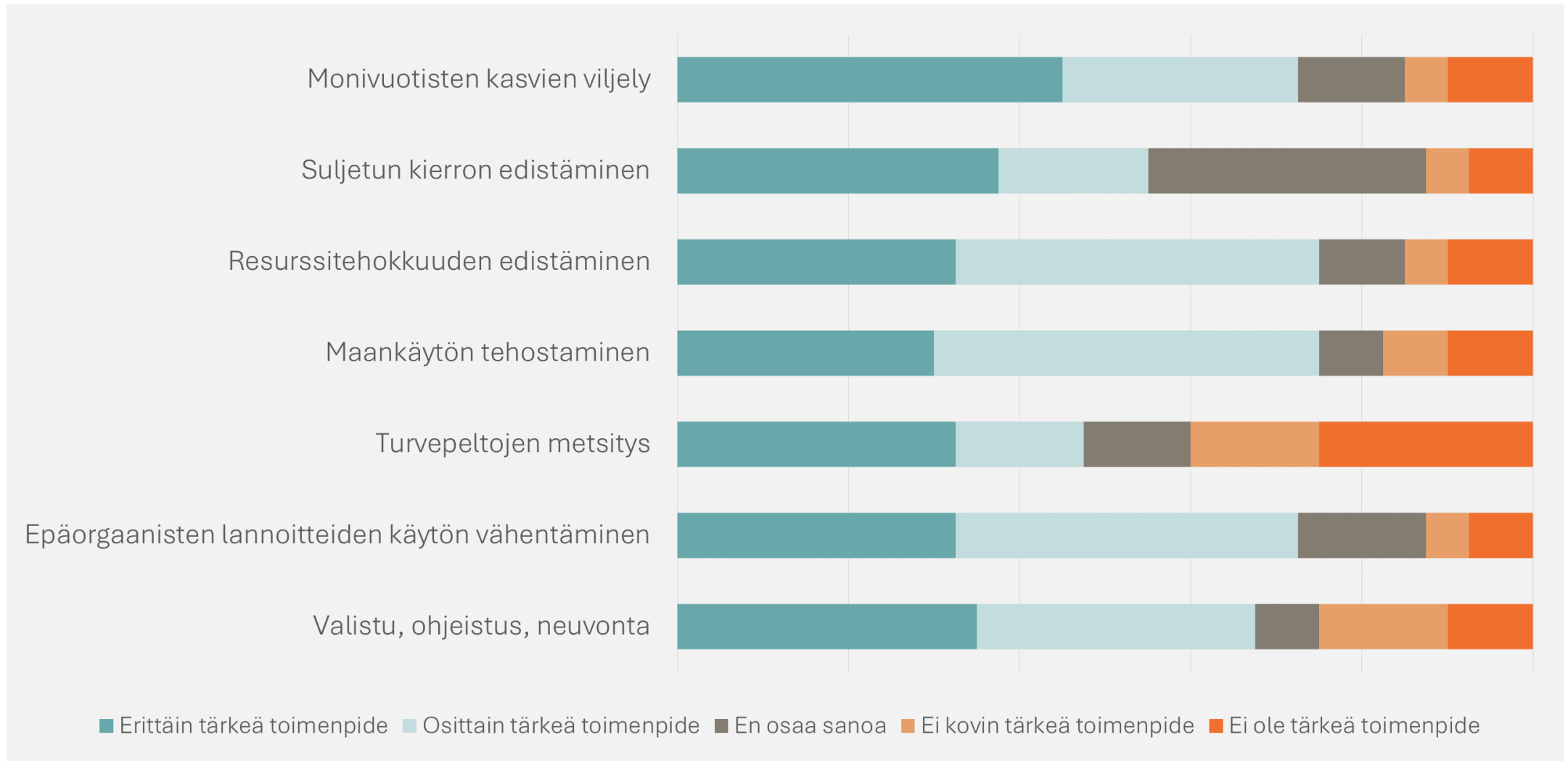
Kyselyssä kysyttiin, kuinka tärkeäksi vastaaja kokee uusiutuvan energian tuotantoon, käyttöön ja energiatehokkuuden edistämiseen liittyvät toimenpiteet.



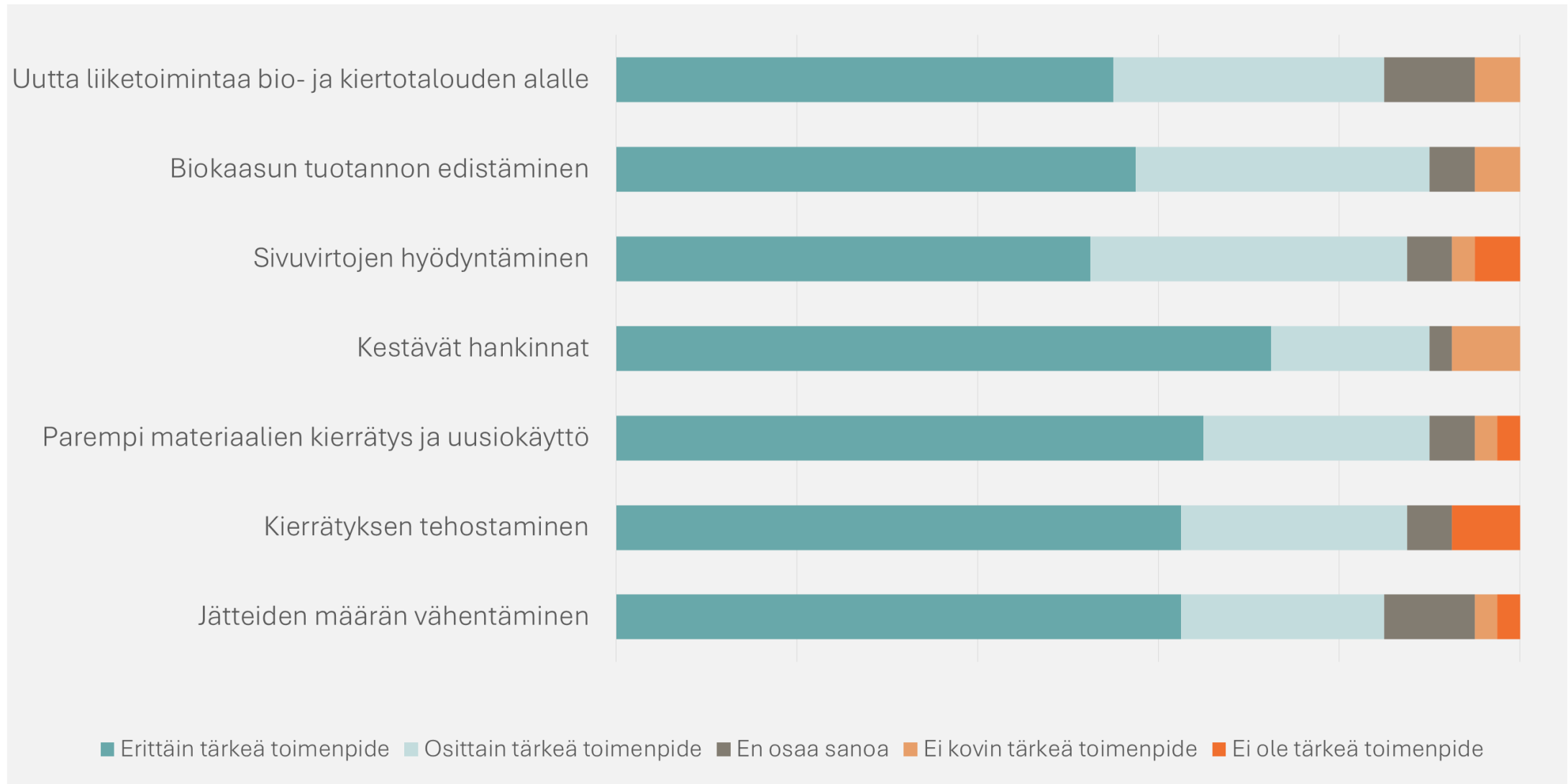
Kyselyssä kysyttiin myös, kuinka tärkeäksi vastaaja kokee lämmitysratkaisujen kehittämiseen liittyvät toimenpiteet.



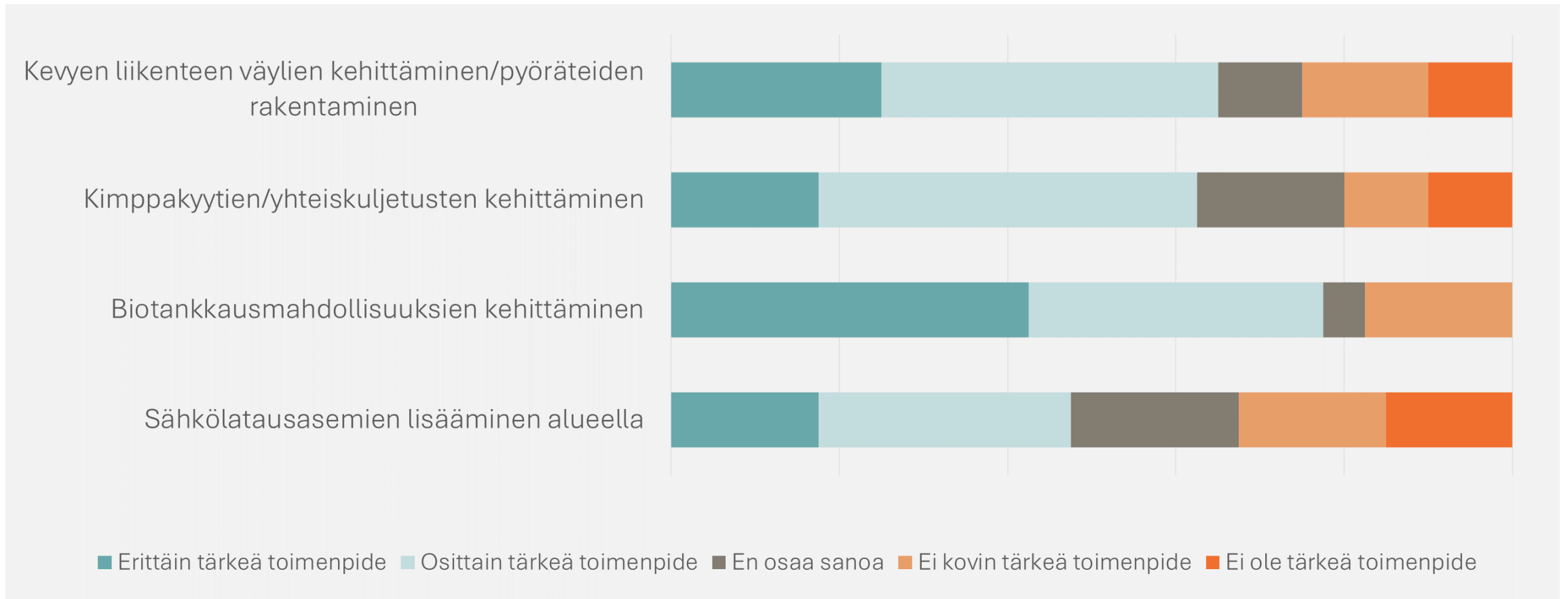
Lisäksi selvitettiin, kokeeko vastaaja maatalouden päästövähennystoimenpiteet sekä maatalouden kehittämisen hiilensitojaksi ja niihin tähtäävät toimenpiteet tärkeiksi.



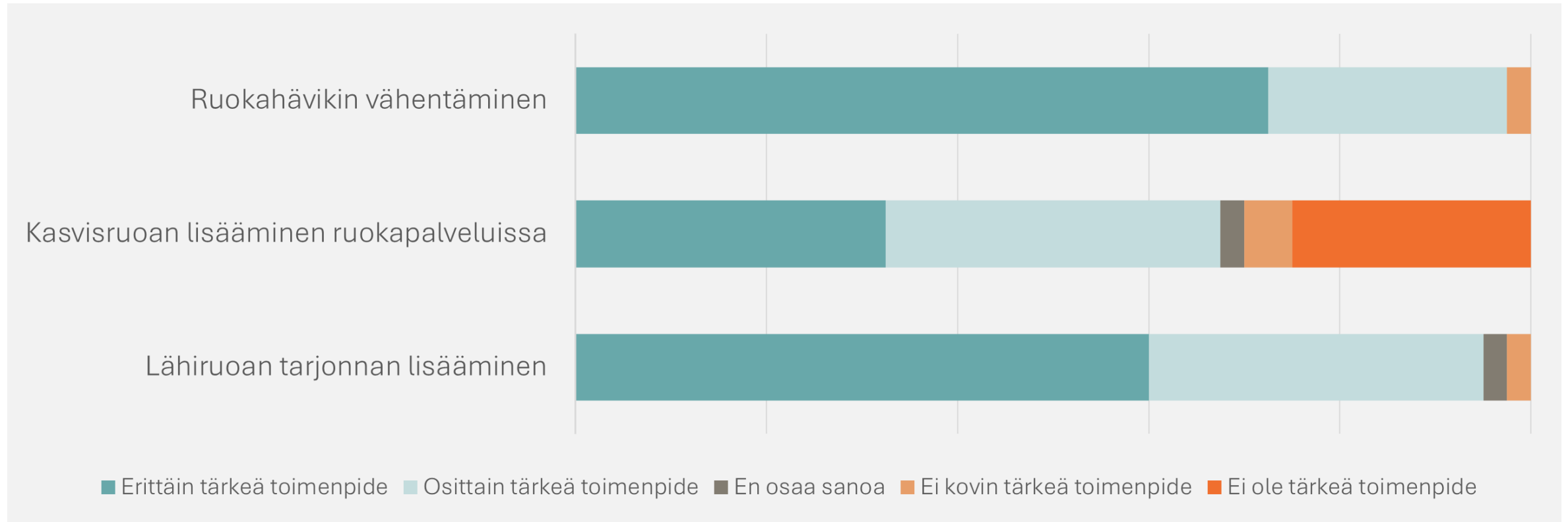
Kyselyssä kysyttiin, kuinka tärkeäksi vastaaja kokee bio- ja kiertotalouden toimenpiteiden edistämisen päästöjen vähentämisen kannalta.



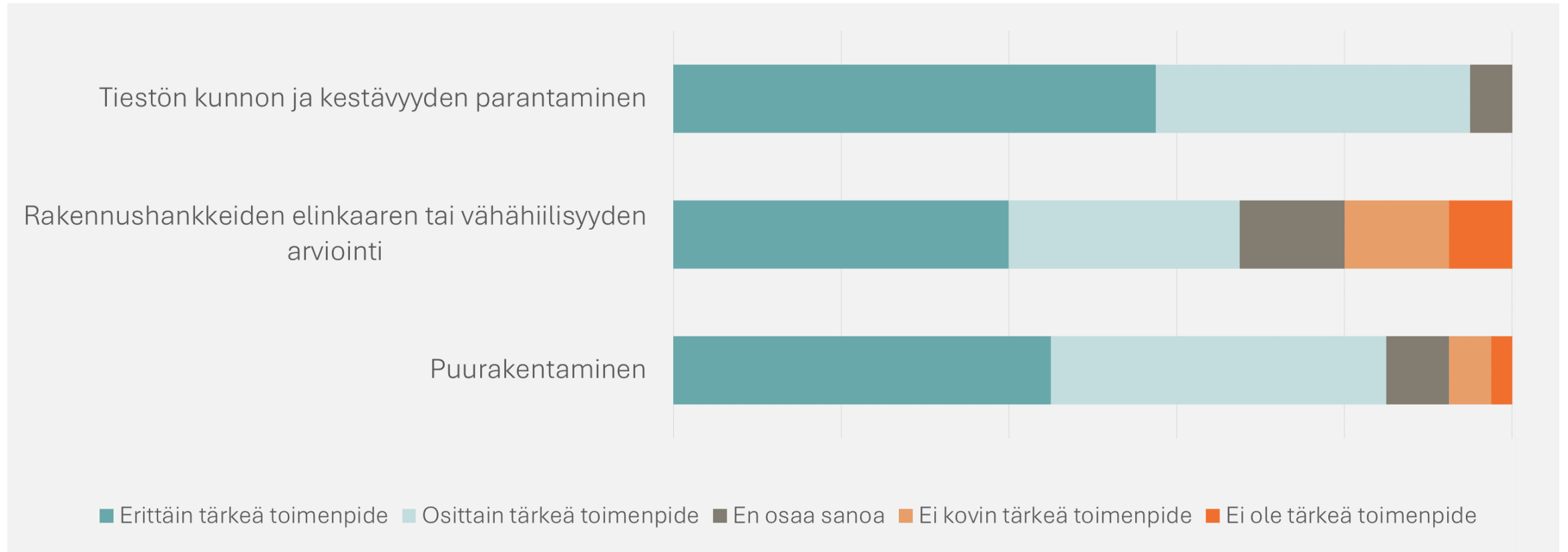
Kyselyssä selvitettiin myös, kokeeko vastaaja liikenteen aiheuttamiin päästöihin liittyvät päästövähennystoimenpiteet tärkeiksi.



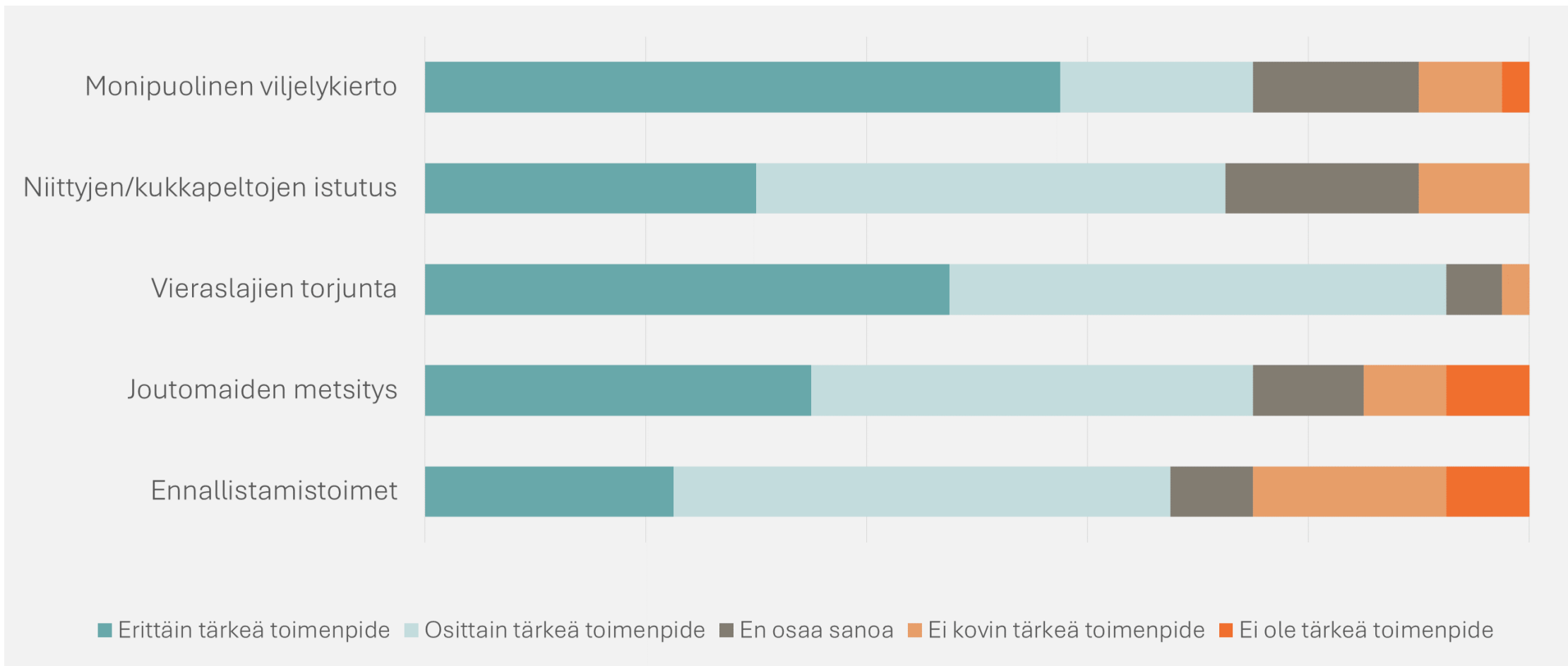
Lisäksi kysyttiin, kuinka tärkeäksi ruokajärjestelmän kestävyYTEEN liittyvät toimet koetaan ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja päästöjen vähentämisen kannalta.



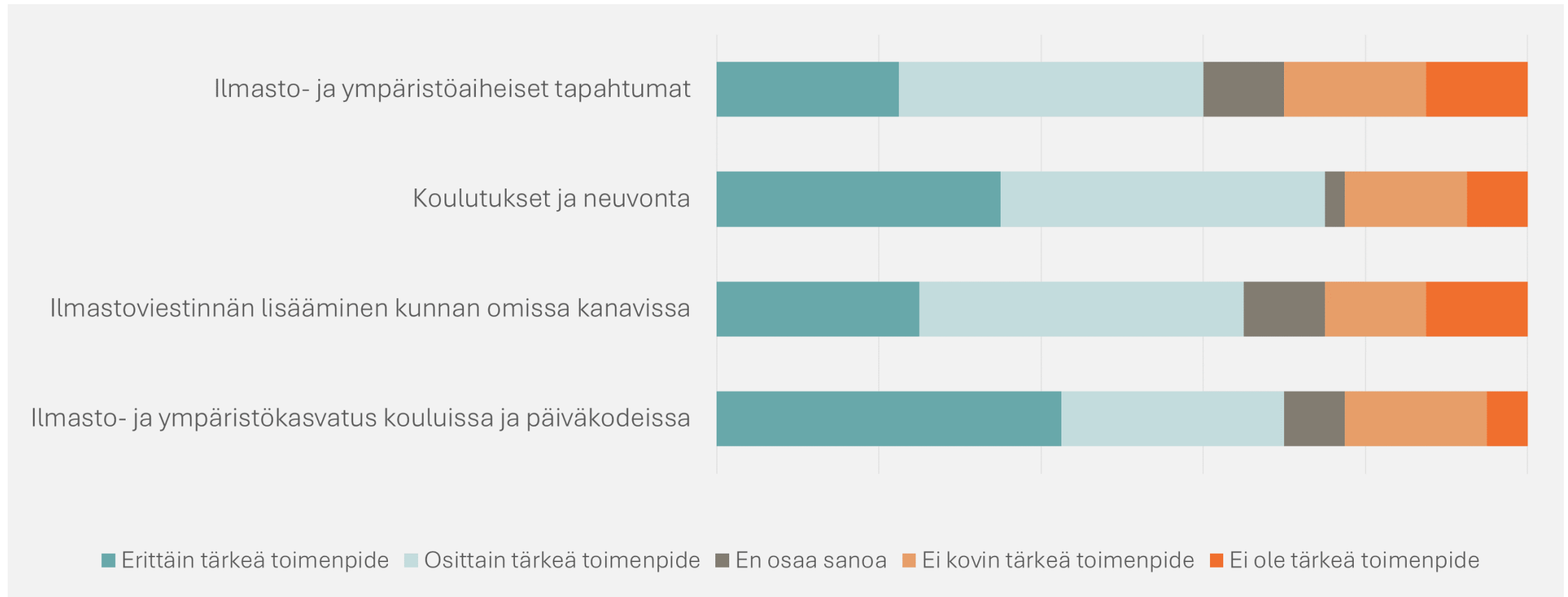
Kyselyssä kysyttiin, kokeeko vastaaja kestävään rakentamiseen ja infrastruktuuriin liittyvät toimenpiteet tärkeiksi.



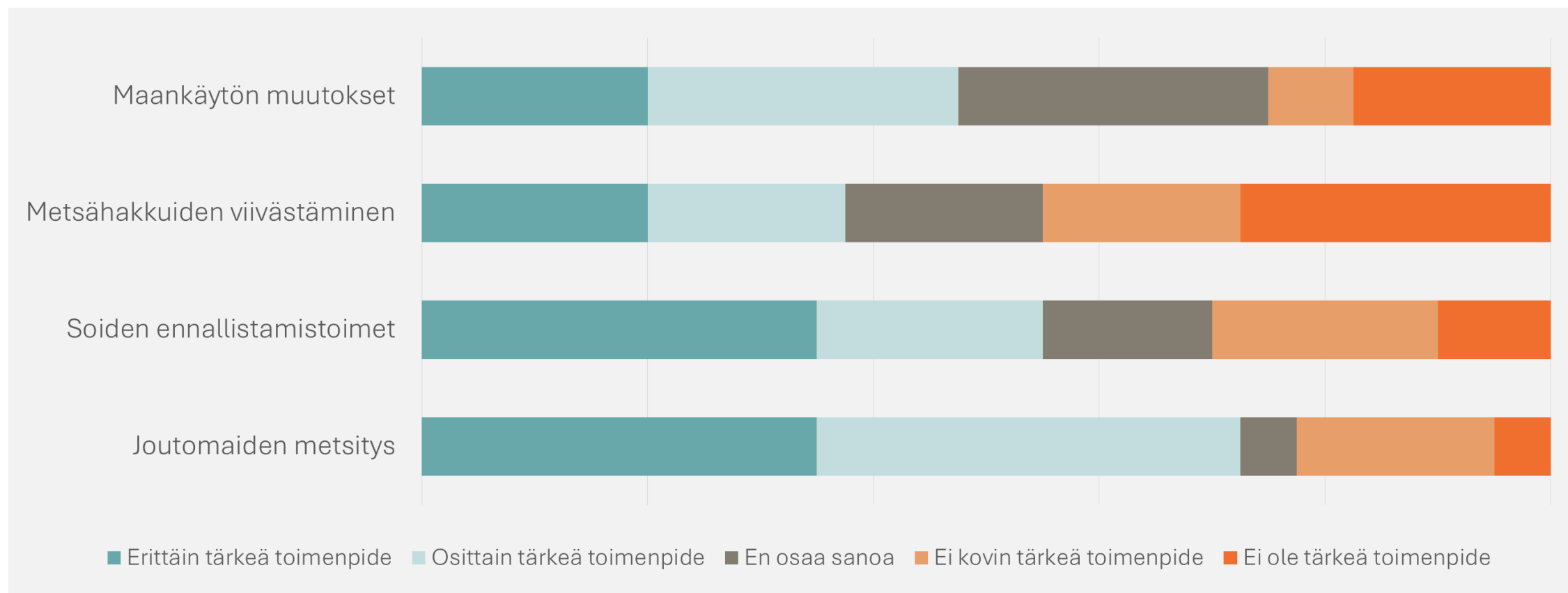
Kysyttiin myös, kuinka tärkeäksi luonnon monimuotoisuuden edistämiseen liittyvät toimenpiteet koetaan osana ilmastotyötä.



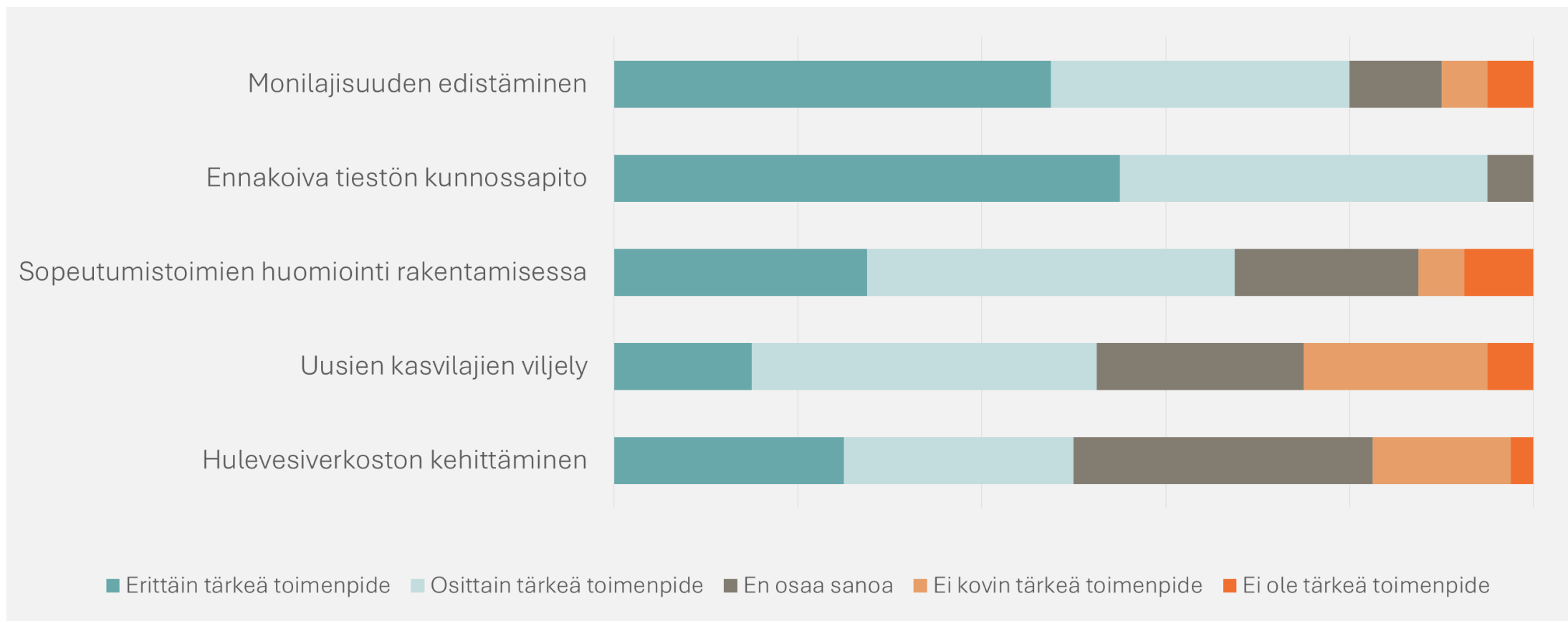
Kyselyssä selvitettiin, kokeeko vastaaja ilmastokasvatuksen ja -valistuksen tärkeäksi ilmastotyön kannalta.



Lisäksi kyselyssä selvitettiin, kokeeko vastaaja hiilinielujen vahvistamiseen liittyvät toimenpiteet tärkeäksi osana ilmastotyötä.



Kysyttiin myös, kokeeko vastaaja ilmastonmuutoksen sopeutumiseen liittyvät toimenpiteet tärkeäksi osana kunnan ilmastotyötä.



Lopuksi kyselyssä oli muutama avoin kysymys. Ensimmäisessä kysyttiin, millaisia muita toimenpiteitä kunnan tulisi tehdä päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi. Vastauksia tuli eri teemoihin liittyen, ja ne on tiivistetty otsikoiden alle:

Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Ilmastokasvatus ja -koulutus	Kestävä ruokajärjestelmä	Vähäpäästöinen liikkuminen	Hiilinielut	Muut
Tuulivoiman, aurinkovoiman ja biokaasun tuotannon edistäminen.	Kasvatus ilmasto- ja ympäristöaiheista alasteelta saakka.	Neuvonta ja koulutus alkutuotantoalojen yrittäjille.	Julkisen liikenteen kehittäminen.	Kunnan omistamien metsien ja maiden hiilinielujen vahvistaminen.	Pyhännänjärven kunnostaminen ja virkistysalueiden lisääminen luontopolkuineen.
LED-valaisimet ja niiden ajastaminen sekä liiketunnistimien hyödyntäminen.	Ilmastoteemojen esillä pitäminen eri kanavissa.	Kaupungin tilaisuuksissa kasvisruokaa.	Toimet yksityisautoilun vähentämiseksi, esim. etätyöskentelyn lisääminen ja kimppekyydit.	Hiilinielujen ja luonnon monimuotoisuuden huomioiminen päätöksenteossa.	Sertifikaatit kunnalle, esim. Green office.
Hyödynnetään vihreää sähköä.	Kuntapäättäjien ja yrittäjien kouluttaminen ilmasto- ja ympäristöaiheista.	Hankkeet tukemaan maatalouden päästövähennyksiä.		Entisten turvesoiden ennallistaminen / kosteikkoalueet.	Esimerkillä johtaminen.
Ekologinen lämmitys.		Kasvisruoan osuuden lisääminen kouluissa ja päiväkodeissa.		Kunnan omistamien metsien hoito jatkuvan kasvun periaatteiden mukaiseksi.	
Energiaa hukkaavien kiinteistöjen remontointi tai käytöstä poisto.					
Energiatehokkuuden parantaminen kunnan kiinteistöissä.					

Seuraavassa avoimessa kysymyksessä kysyttiin, mitkä päästövähennystoimenpiteet olisivat vastaajan mielestä ensisijaisia toimenpiteitä toteuttaa. Tähänkin kysymykseen saatiin runsaasti vastauksia, ja ne on listattu otsikoiden alle selkeyttämään luettavuutta:

Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Ilmastokasvatus ja -koulutus	Vähäpäästöinen liikkuminen	Kiertotalous	Hiilinielut
Kunnan kiinteistöissä energiatehokkuuden edistäminen.	Öljylämmityksestä luopuminen.	Kilpailut ja ideapankit ympäristöasioiden aiheista.	Teiden kunnossapito.	Kunnan kiinteistöissä kierrätyksen edistäminen.	Kuntien omat metsät jatkuvaan kasvatukseen.
LED-valaistukset.	Kunta mukana uusiutuvan energian kehittämisessä, esim. bioenergia ja vety.	Kuntalaisten kannustaminen ympäristöasioiden huomioimiseen.	Pyöräilijöiden liikkumisen edistäminen.	Jätteiden vähentäminen ja kierrätyksen edistäminen.	Metsien istutukset.
Lämmitysjärjestelmien muutokset.	Turvetuotannosta luopuminen.	Ihmisten asenteisiin vaikuttaminen, jotta kaikki ymmärtäisivät ilmastotoimien ja kulutuksen vähentämisen merkityksen.	Kimppakyyti- ja kutsuliikenteen kehittäminen.		Hiilinielujen lisääminen.
Kaukolämmön päästövähennykset.	Turha energiankulutus vähiin, esim. koko vuorokauden palavat katuvalot.		Toimiva julkinen liikenne lähikaupunkeihin.		
Uusiutuvaan energiaan siirtyminen ja tuotannon edistäminen.			Biopolttoaineen hyödyntämisen edistäminen.	Kestävä ruokajärjestelmä	
Bioenergian lisääminen.		Asukkaiden neuvonta ja kannustaminen esim. energiansäästöön ja kierrätykseen.		Ruokahävikin vähentäminen.	
Tuulivoiman, aurinkovoiman ja biokaasun tuotannon edistäminen.				Maatalouden toimenpiteet.	

Seuraavassa avoimessa kysymyksessä kysyttiin, millä tavoin kunnan tulisi ottaa ilmastonmuutos huomioon päätöksenteossa. Vastauksia tuli eri teemoista:

Energia	Kiertotalous	Rakentaminen ja infrastruktuuri	Hiilinielut	Muut	Muut
Pitäisi käyttää vähäpäästöisempää polttoainetta kaukolämpölaitoksissa.	Paperin säästäminen.	Rakennusten ennakoiva kunnossapito.	Lisää kasvillisuutta ranta-alueille ja Pyhännänjärven sillalle hillitsemään tuulisuutta.	Aiheeseen liittyvän liiketoiminnan edistäminen. Esimerkiksi bioenergian kehittämiseen liittyvää.	Kunnan päättäjien ja viranhaltijoiden tulisi sitoutua näkyvämmiin tavoitteisiin.
Rakennusten lämmitysmuodot.	Kierrätyspisteiden lisääminen.	Kaavoituksessa uusiutuvan energian tarpeen huomiointi.	Ennallistamistoimet.	Ilmastovaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa ja kilpailutuksia.	Tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi on tuotava paremmin kuntalaisten tietoisuuteen.
Aurinkopaneelin hyödyntäminen.	Biojätteen keräyspaikka myös niille, joilla ei ole omaa keräysastiaa.	Turha autolla ajaminen minimiin.	Hakkuiden jälkeen tai muiden hiilinielujen poistamisen jälkeen tulisi ennallistaa sama määrä muualla.	Ilmasto- ja ympäristöasioiden huomiointi yhtenä muuttujana mukaan päätöksentekoon.	Seuraavaan kuntastrategiaan ilmastonmuutoksen torjunta yhdeksi pääteemaksi.
Kunnan tulisi edistää uusiutuvan energian tuotantoa.	Ruokajärjestelmä	Puurakentamisen edistäminen, ja muiden ympäristöystävällisten ja kestävien ratkaisujen hyödyntäminen.	Ei tule hyväksyä metsäluonnon pirstomista ja hiilinielujen vähentämistä aiheuttavia tuuli- ja aurinkovoima-alueita.	Kuntalaisten huomiointi.	
	Koulujen ja laitoksien ylijäämäruoan jakaminen.				
	Suositaan lähellä tuotettua ja kotimaista ruokaa sekä paikallisia palveluita.				

Neljännessä avoimessa kysymyksessä selvitettiin, millaisia tietoa ilmastonmuutoksesta, sen vaikutuksista, sopeutumisesta tai muista ympäristöaiheista kaivattaisiin. Vastauksista nousi esille, että tietoa kaivataan erityisesti paikallisista vaikutuksista.

Voisin lukea netistä, ja haluaisin vaikuttaa tällaisten kyselyiden kautta jatkossakin.

En tarvitse sellaista viherhumpuukia mitä on tarjolla joka puolella, vaan todellista tietoa olisi mukava saada.

Kaikki tieto on tarpeen.

Miksi tuulivoimaloita pyritään sijoittamaan metsiin, vaikka ne tutkitusti aiheuttavat luontokatoa ja metsäkatoa?

Erityisesti maankäytön ilmastovaikutuksista, NordFuel-hankkeen vaikutus mm. metsäluontoon mietityttää myös.

Kaipaisin tosiasioiden tunnustamista, turve uusiutuu.

Mitä sopeutuminen käytännössä tarkoittaa.

Tietoa, mitkä ovat kriittisimmät aiheet/kohteet ilmastonmuutokseen sopeutumisessa kunnassa.

Viimeiseksi kysyttiin, millaisia toimenpiteitä eri sidosryhmät (esim. asukkaat, yhdistykset, yritykset) voisivat tehdä päästöjen vähentämiseksi.

Kierrättää. Jätekimppa.
Biojätteen
yhteiskierrätyspiste.

Energian säästäminen.
Öljylämmityksestä
luopuminen. Uusiutuvan
energian valitseminen.

Lähiruoan ja -tuotteiden hyödyntäminen.
Ruokahävikin vähentäminen. Hävikkiruuan
hyödyntäminen, esim. jakaminen eteenpäin.

Osallistavaa toimintaa eri
ikäisille, esim.
koululaisvierailuja maataloille.

Erilaiset kannustimet
sitouttamisessa.
Hyvien käytänteiden
jakaminen.

Turhan autoilun vähentäminen.
Vähäpäästöiset autot. Uuden auton
hankinta harvoin ja harkiten.
Kimppakyydit. Julkisen liikenteen
hyödyntäminen.

Myönteisempi
asenne tuulivoimaa
kohtaan.

Yhteistyön ja yhteisöllisyyden
lisääminen. Selvittää mitkä
toimet ovat itselle mahdollisia
toteuttaa.

Yhteiskäyttöautot ja tavaroiden
lainaaminen. Vinkit
vaikuttamismahdollisuuksista.